

بزرگان تاریخ پزشکی :

حکیم سید اسماعیل جرجانی

سید زین الدین (شرف الدین) ابوابراهیم اسماعیل بن حسن (حسین) بن محمد بن محمود بن احمد جرجانی، پزشک و نویسنده ایرانی قرن پنجم و ششم هجری قمری است که به ویژه آثار پزشکی مهمی به زبان فارسی تألیف کرده است. دانسته های بسیار اندکی از زندگی او در دست است.

1

کهن ترین اطلاع از زندگی او در کتاب گمشده تاریخ خوارزم از مورخ هم عصرش محمودبن محمدبن عباس خوارزمی می باشد. بر اساس این کتاب حکیم جرجانی مدت ها در گرگانج (از شهرهای پربرونق خوارزم در اوایل دوره خوارزمشاهیان) زندگی کرد و در سال 531 در مرو در گذشت. (در حال حاضر خوارزم از استان های کشور ازبکستان و مرو از استان های کشور ترکمنستان است). بنا به نوشته یاقوت حموی جرجانی در جرجان به دنیا آمده و دوران کوتاهی (در پایان عمر) در مرو زندگی کرده است. وی در هنگام مرگ حدود 98 سال زندگی را پشت سر گذاشته بود.

حکیم جرجانی مردی دقیق در حد وسواس، خوش خوی، خوش برخورد، موشکاف و اهل میانه روی و عارف بود. او پزشک دربار، پزشک نظامی و پزشک مردم بود. وی به جز پزشکی و داروسازی در علوم دینی، فلسفه و اخلاق هم تبحر داشته است. او مردی متدین و یکی از حلقه های زنجیر نقل احادیث به شمار می رود و با توجه به متون تاریخی وی و خانواده اش ارتباط نزدیکی با آل زیار (از سلاطین متعاطف به شیعه ایران) داشته اند. او سفرهای اندکی از جمله به قم، نیشابور، عراق عجم و فارس داشته و عمده مطالعات خود را در زادگاهش انجام داده است. جرجانی شاگرد طبیب حاذق ابوالقاسم عبدالرحمان بن علی نیشابور ملقب به بقراط ثانی و نیز ابن ابی صادق (از شاگردان ابوعلی سینا) بوده و طبق متون تاریخی طب را از ایشان آموخته است.

شاید مهم ترین نقش جرجانی در تکوین دانش پزشکی ایران، تألیف بزرگ ترین و کهن ترین آثار پزشکی به زبان فارسی است. تا زمان جرجانی، منابع دانش پزشکی عموماً به زبان عربی بود. "سید اسماعیل جرجانی پس از ابن سینا نخستین دانشمندی بود که در آثار خود همه مباحث علم طب را با تحقیقات مورد مطالعه قرار داد و کلیه مباحث پزشکی را در کتب خود جمع آوری و تدوین نمود. حکیم جرجانی پایه گذار مکتب ایرانی در طب اسلامی بود. وی جزو اولین اطباء ایرانی بود که کتاب ارزشمند خود ذخیره خوارزمشاهی را به زبان فارسی تألیف کرد. این کتاب دایره المعارف پزشکی بزرگ به زبان فارسی به شمار می رود، بر این اساس حاصل شد که اسماعیل جرجانی موثرترین فرد در ترقی دوران تجدد طب ایرانی است.

از سفارش های جرجانی است که می گوید: "چون با طبیب مجالست نمودی و او را جاه طلب و خودستا دیدی البته از رجوع به وی بر خذر باش، چون رجوع به چنین طبیعی صحت را که لازم بدن است زایل می کند. اگر صحت ظاهر را به قوت طب دفع کند علت باطنی از وی رفع و دفع نخواهد شد"

آثار فارسی جرجانی یعنی یادگار و ذخیره خوارزمشاهی و دو خلاصه ذخیره (خفی غلایی و الاغراض الطیبه) مجموعه مهم و جالب توجهی از لغات پزشکی، نام اندام های بدن، بیماری ها و داروها و بسیاری از واژگان فارسی است که امروز دیگر در زبان فارسی به کار نمی روند. از دیگر آثار او کتاب در علم تشریح، تدبیر یوم و لیل، الرد علی الفلاسفه، وصیبت نامه، رکن الحکما، رساله منتبه، زبده الطب و ... است. وی کتاب قانون ابن سینا را نیز به فارسی ترجمه کرده است.

برگرفته از:

<https://rch.ac.ir/article/Details?id=9647>

<http://ensani.ir/file/download/article/20160518145542-9971-69.pdf>

آنچه در این شماره می خوانید:

1. بزرگان تاریخ پزشکی : حکیم سید اسماعیل جرجانی
2. مناسبت های بهداشتی مهم پاییز
3. سامانه مشاورت یاب
4. افروده شدن شبکه علمی - اجتماعی در سامانه علم سنجی
5. منابع مفید covid19 در پایگاه Elsevier
6. انتشار جدیدترین مقادیر IF در ماه ژوئن
7. اثرات کووید 19 بر نشر دانش
8. کوید 19 در اسکوپوس

2

مناسبت های بهداشتی مهم پاییز

مهر

- 6 روز جهانی هاری
- 7 روز جهانی قلب
- 9 روز جهانی سالمندان
- 16 روز جهانی کودک
- 18 روز جهانی سلامت روان
- 20 روز جهانی آرتروز
- 23 روز جهانی نابینایان و مبارزه با سل
- 23-30 هفته ملی سلامت روان
- 24 روز جهانی غذا
- 25 روز جهانی تروما و کمر درد
- 24-30 هفته ملی سلامت بانوان
- 28 روز سلامت بانوان و پوکی استخوان

آبان

- 1-7 هفته ملی اطلاع رسانی هیپاتیت
- 5 روز جهانی کاردرمانی
- 15 روز بهداشت یاران مدارس
- 17 روز جهانی رادیولوژی
- 21 روز جهانی پنومونی
- 23 روز جهانی دیابت
- 28 روز ازدواج و خانواده
- 23-30 هفته جهانی حمایت از بیماران کلیوی

آذر

- 4-10 هفته اطلاع رسانی ایدز
- 10 روز جهانی مبارزه با ایدز
- 10 روز جامعه ایمن
- 12 روز جهانی معلولین
- 14 روز جهانی داوطلب
- 25 روز پژوهش

سامانه ای برای بررسی سرقت علمی (Plagiarism) در مقالات انگلیسی

سامانه مشابهت یاب یکی از 12 سامانه نظام نوپا (نظام نوین اطلاعات پژوهش های پزشکی ایران) می باشد که در هفته دولت امکان دسترسی اعضای محترم هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی کشور به این سامانه به صورت رایگان فراهم شده است.

اعضاء هیات علمی می توانند با مراجعه به آدرس ذیل با کد ملی به عنوان شناسه و رمز عبور خود که همان رمز عبور سامانه علم سنجی ایشان است وارد شده و نسبت به بارگذاری مقاله و اخذ گزارش مشابهت یابی آن اقدام نمایند.

<https://ppc.research.ac.ir>

خوشبخت، کسی است که به یکی از این دو چیز
دسترسی دارد: یا کتاب های خوب
یا دوستانی که اهل کتاب باشند
ویکتور هوگو

افزوده شدن 3 شبکه علمی - اجتماعی در سامانه علم سنجی semantic scholar, microsoft academic , mendeley

در سال جاری سه شبکه علمی - اجتماعی دیگر در سامانه علم سنجی (بخش شناسه های آکادمیک) افزوده شده است. داشتن پروفایل اختصاصی در شبکه های علمی - اجتماعی معتبر بین المللی، میزان استناد و ارجاع به مقالات را افزایش می دهد. اعضای هیات علمی می توانند با ثبت نام در هفت شبکه اجتماعی علمی دنیا به صورت جداگانه و ایجاد پروفایل اختصاصی، آثار منتشر شده علمی خود را به آسانی در شبکه جهانی وب در معرض مشاهده و استفاده علاقمندان قرار دهند.

semantic scholar و microsoft academic از ابزارهای پژوهشی قدرتمند و موتورهای جستجوی معنایی هستند که از پردازش زبان طبیعی برای درک و بازیابی نتایج استفاده می کنند. جستجوی معنایی با درک خواسته کاربر از طریق معنای کلمات در بافت (Contextual Meaning)، دقت نتایج جستجو را افزایش و نتایج بهتری را به کاربر نمایش می دهد. یعنی موتورهای جستجوگر در جستجوی معنایی از طریق تطبیق مفهوم، مترادف کلمات و الگوریتم های زبان طبیعی (natural language) نتایج جستجوی تعاملی بیشتری را فراهم می کنند!

mendeley نیز از محصولات Elsevier بوده که هم نرم افزار مدیریت منابع اطلاعاتی (رفرنس ها) و هم شبکه اجتماعی آکادمیک است.

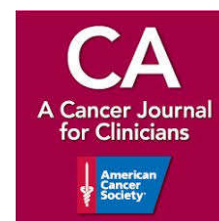

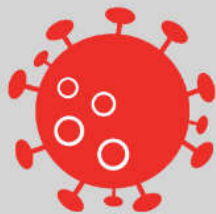
پیوندهای زیر منابع مفیدی را برای کتابداران و کاربران آنها در طول بیماری همه گیر COVID-19 فراهم می کند. اطلاعات این صفحات به طور مستمر روزآمد می شود

- [Elsevier Coronavirus Research Hub](#) - Researchers and data scientists focused on Coronavirus and COVID-19 vaccines and drugs, as well as clinical research, ca1004223n freely access these Elsevier solutions for their work.
- [Covid-19 Resource Directory](#) - Information on remote access, text and data mining, and healthcare.
- [Library Connect](#) - Articles and resources from Elsevier and library organizations updated regularly. Includes resources that you can share with your researchers and clinicians.
- [Cell Press COVID-19 Resource Hub](#) - Cell Press policies for submitting papers related to COVID-19 and content about the outbreak as it appears in Cell Press journals.
- [Elsevier's Novel Coronavirus Information Center](#) - Elsevier's free health and medical research on the novel coronavirus (SARS-CoV-2) and COVID-19.
- [Getting access to Scopus & COVID-19 research](#) - Includes links to 27 how-to video tutorials you can share with Scopus users.
- [Coronavirus / COVID-19 Toolkit](#) - Evidence-based content and resources for healthcare professionals from Elsevier's clinical solutions team.
- [Author Resilience Center](#) - Resources to share with your authors who are continuing, as much as possible, with their publishing activities.
- [Editor Resilience Center](#) - Resources to share with editors who are continuing, as much as possible, with their editing activities.
- [The Lancet Resource Centre](#) - A resource to share with health workers and researchers from The Lancet.
- [Webinar: Infectious disease outbreak research: insights and trends](#) - A link to a webinar on how research was conducted to uncover the impact of infectious disease outbreaks that can be shared with your users.
- [Pure Research Collaborators & Institutions](#) - For Pure users, COVID-19 research collaboration information

انتشار جدیدترین مقادیر IF در ماه ژوئن

موسسه Clarivate Analytics صاحب امتیاز پایگاه معتبر WOS، ویرایش جدید فهرست Impact Factor مجلات را هر ساله در ماه ژوئن منتشر می کند. در گزارش سال جاری (2020) این پایگاه، بالاترین IF مربوط به مجله **CA-Cancer journal for clinicians** با ایمپکت فکتور 292.278 است که نسبت به سال گذشته (223/679) رشد زیادی داشته است. دومین نشریه برتر این لیست، ژورنال **NEW ENGLAND JOURNAL OF MEDICINE** با ایمپکت فکتور 74.699 می باشد. **برترین مجله ایرانی** در این لیست، فصلنامه **Journal of Nanostructure in Chemistry** با ایمپکت فکتور 4.077 می باشد. مجله **International Journal of Health Policy and Management** نیز در رتبه دوم رتبه بندی مجلات ایرانی قرار دارد. این ماهنامه در سال گذشته رتبه اول را کسب کرده بود.

بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط «انجمن بین المللی ناشران علمی، فنی و پزشکی» ، پس از کاهش محدودیت های دسترسی به تحقیقات مربوط به پاندمی کووید 19 و از سویی کاهش تعرفه ها توسط ناشران، تعداد دانلود این نوع از تحقیقات و مقالات به بیش از 150 میلیون بار رسیده است و این روند ادامه دارد.

در تحلیلی دیگر از «بیوآرشیو» مشاهده می شود که در کمتر از 5 ماه مطالعات مربوط به کووید 19، هفتاد درصد کل مطالعات کرونا ویروس در 50 سال گذشته را تشکیل می دهد

مشاهدات نشان می دهد که نویسندگان و پژوهشگران برای مقابله با این بحران جمعی و بهره وری بیشتر به کارهای تیمی بین المللی بیشتری روی آورده اند که می تواند همکاری های جهانی در بلند مدت را گسترش و تغییر دهد.

بر اساس تحلیلی که بر روی بیش از 16000 مقاله مربوط به بیماری های همه گیر انجام شد، تقریباً 40 درصد از مقالات مربوط به مطالعات کووید 19، نسخه «پیش از چاپ» داشته اند.

اما با ورود کووید 19، و بر اساس تحلیل بیش از 1000 مقاله پزشکی که در سال 2020 میلادی منتشر شده است، شکاف جنسیتی در تحقیقات علمی گسترش یافته و از زمان شیوع این ویروس فراگیر، مقالاتی که نویسندگان زن را نیز شامل می شدند، 16 درصد کاهش یافته است. همچنین مقالات با آخرین نویسندگان زن 16 درصد کاهش یافته است. این مطالعه نشان می دهد که شروع این بیماری همه گیر چه تأثیر منفی بر بهره وری زنان گذاشته است.

منبع: <https://www.lisna.ir> (نوشته مهدی لطفی پناه ، مدیر اداره اطلاع رسانی و کتابخانه تخصصی پژوهشگاه رویان)

Scopus

در

COVID-19

8

مقایسه اجمالی تعداد مقالات ایران و ترکیه در پایگاه scopus

در پایگاه scopus در بازه زمانی 2020 تا کنون (16 سپتامبر) تعداد 45,255 مقاله COVID 19 نمایه شده است. این نتیجه بر مبنای استراتژی سرچ ذیل صورت گرفته است:

TITLE-ABS-KEY (covid 19) AND AND (LIMIT-TO (PUBYEAR , 2021) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2020))

از این تعداد 1135 مقاله مربوط به کشور ایران می باشد که 501 مورد مقاله پژوهشی و 234 مورد مقاله مروری و بقیه از انواع دیگر مقالات می باشند. 240 مقاله نیز از Article in Press (مقالات بازنگاری و پذیرفته شده ای که هنوز شکل چاپی آن ها منتشر نشده) هستند. عمده مقالات مربوط به حوزه medicine است. دانشگاه های علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران به ترتیب دارای بیشترین مقالات covid 19 در اسکوپوس هستند.

در مقایسه ای که با کشور ترکیه صورت گرفته تعداد مقالات نمایه شده نویسندگان و پژوهشگران ایرانی در این پایگاه بیشتر بوده است. تعداد 844 مقاله covid 19 از کشور ترکیه در بازه زمانی 2020 تا کنون (16 سپتامبر) در پایگاه اسکوپوس نمایه شده که 467 مورد پژوهشی و 146 مورد مروری و ما بقی از انواع دیگر مقالات است. عمده مقالات مربوط به حوزه medicine است.

کتابخانه مرکز آموزشی درمانی کوثر دانشگاه علوم پزشکی سمنان

سمنان، شهرک گلستان، بلوار امین، فرعی 6، مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر صندوق پستی 35198-99951

kosarhosp.library@semums.ac.ir

<https://kosarhos.semums.ac.ir/page> کتابخانه/

CONTACT US

میز امانت، بخش مرجع، مخزن و سایت کامپیوتر : شنبه الی چهارشنبه 7:30 الی 13 ، پنجشنبه 7:30 الی 12
سالن مطالعه : شنبه الی جمعه 7:30 الی 23

